

b. *Pater est-reglen*

Efter den nævnte bestemmelse i lovens § 2, stk. 1, anses et barn, der kan være avlet under moderens ægteskab, som barn af ægtemanden. Det gælder dog ikke, såfremt det godtgøres, at moderen har haft samleje med en anden, og det må antages, at barnet er avlet af denne, eller hvis det på grund af barnets arveanlæg eller af anden særlig grund kan anses for sikkert, at ægtemanden ikke er barnets far.

Levede ægtefællerne på avlingstiden separeret, eller var samlivet mellem dem ophævet på grund af uoverensstemmelse, gælder den nævnte regel kun, hvis det godtgøres, at de inden for avlingstiden har haft samleje med hinanden, jf. § 2, stk. 2.

Den *stærke pater est-regel* i § 2, stk. 1, gælder som nævnt, hvis barnet kan være avlet under moderens ægteskab. Heri ligger bl.a., at reglen finder anvendelse, selv om det er tvivlsomt, om barnet er avlet under ægteskabet. Kun hvis dette må anses for udelukket, gælder bestemmelsen ikke.

Endvidere er det i princippet uden betydning, om moderens ægteskab er opløst, eller samlivet ophævet, før fødslen. Det er dog usikkert, hvorvidt der i sådanne tilfælde i praksis sker registrering af faderskab.

Avlingstiden (konceptionsperioden) fastlægges ved indhentelse af avlingstidsattest fra embedslægen (i København Retslægerådet) og eventuelt forelæggelse for Retslægerådet, jf. Justitsministeriets cirkulære nr. 124 af 30. august 1928.

Den stærke pater est-regel har to funktioner.

Den første funktion går ud på, at ægtemanden automatisk anses (registreres) som barnets far. Den anden funktion er bevismæssig. Den går ud på at favorisere ægtemandens faderskab over for andre mænds mulige faderskab ved at kræve et meget stærkt bevis for at frifinde ægtemanden.

Pater est-reglens hovedfunktion er i praksis den automatiske, idet der årligt kun anlægges omkring 200 ægtebarnssager ved domstolene. Indeholder en fødselsanmeldelse oplysning om, at moderen er gift og ikke separeret, anmeldes dette med fødselspapirerne til ministerialbogsføreren m.v., hvorefter såvel barnets fødsel som ægtemandens faderskab registreres, først i ministerialbogen m.v. og derefter i Det Centrale Personregister.

Moderen har ikke pligt til at give oplysninger om sine seksuelle forhold og har i den forbindelse ikke pligt til at gøre opmærksom på, at der kan være tvivl om ægtemandens faderskab.

Anfægtes barnets ægtebarnsstatus ved, at faderskabssag bliver anlagt for domstolene af nogen, som er berettiget hertil - dvs. ægtemanden, moderen, bar-

net eller en for barnet beskikket værge, jf. § 5 - træder pater est-reglens bevismæssige funktion frem.

§ 2, stk. 1, indeholder her dels en *samlejeformodning*, dvs. en formodning om, at moderen har haft samleje med sin ægtefælle i konceptionsperioden, dels en *faderskabsformodning*, dvs. en formodning om, at barnet er avlet ved et sådant samleje.

Før de retsgenetiske undersøgelsesmuligheder gjorde det muligt at føre effektivt bevis mod faderskabsformodningen, bestod muligheden for at frifinde en ægtemand for faderskabet normalt alene i at føre bevis mod samlejeformodningen. Udviklingen i de retsgenetiske bevismidler har imidlertid nu bevirket, at spørgsmålet om bevis mod samlejeformodningen er trådt i baggrunden. Et sådant bevis kan dog stadig være så klart, at det overflødiggør anden bevisførelse, ligesom det kan have betydning i tilfælde, hvor det ikke er praktisk muligt at føre retsgenetisk bevis.

Bevis mod *samlejeformodningen* har undertiden været ført på den måde, at det er godtgjort, at ægtefællerne på grund af fysisk adskillelse (bortrejse, fængselsophold, hospitalsophold m.v.) ikke kan have haft samleje. Det er derimod i almindelighed ikke tilstrækkeligt, at ægtefællerne samstemmende forklarer, at de ikke har haft samleje med hinanden i konceptionsperioden.

En vis mulighed for bevis imod samlejeformodningen har efter retspraksis endvidere været det såkaldte psykologiske bevis, dvs. at forholdet mellem ægtefællerne i hele konceptionsperioden har været af en sådan karakter, at det må anses for udelukket, at de har haft samleje. Der vil i princippet også kunne være tale om bevis for, at ægtemanden er impotent.

Bevis mod *faderskabsformodningen* kan efter lovens § 2, stk. 1, 2. pkt., føres på to forskellige måder.

Godtgøres det, at moderen har haft samleje med en anden end ægtemanden, frifindes ægtemanden, såfremt det må antages, at barnet er avlet af tredjemanden.

Kravene til beviset herfor varierer i forskellige tilfælde. Er *moderen forblevet i ægteskabet*, er beviskravet højt, formentlig således at der skal være en overvægt til fordel for tredjemand på omkring 99 %. Har moderen derimod *indgået ægteskab med den pågældende tredjemand*, fremgår det af forarbejderne til loven, at hensynet til barnet i de fleste tilfælde vil tilsige, at det bør anses som barn af moderens nye ægtefælle. Beviskravet antages på den baggrund at være væsentligt sænket, muligvis således at der blot skal være en sandsynlighed på ca. 95 % for den nye ægtefælles faderskab. Der findes ikke trykt retspraksis herom.